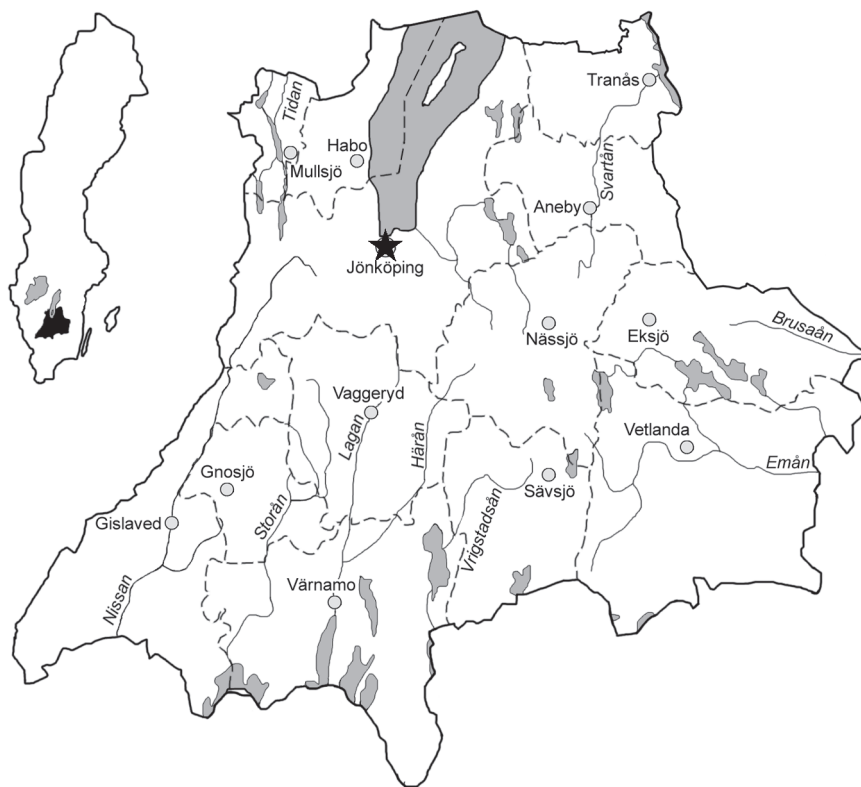

Gamla residenset

Antikvarisk medverkan i samband med ommålning och
takarbeten på Gamla residenset, Blixten 7.
Jönköping stad och kommun,
Jönköping län.

Rapport och foto: Bo E Karlson
Grafisk design: Anna Stålhammar
Tryck: Arkitektkopia, Jönköping

Jönköpings läns museum, Box 2133, 550 02 Jönköping
Tel: 036-30 18 00
E-post: info@jkpglm.se
www.jkpglm.se

Utdrag ur tryckta och ajourhållna ekonomiska kartor är återgivna enligt tillstånd:
© Lantmäteriet. Ärende nr MS2007/04833.

© JÖNKÖPINGS LÄNS MUSEUM 2013

JÖNKÖPINGS LÄNS MUSEUM

ANTIKVARISK MEDVERKAN

1. ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Antikvarisk kontrollant Bo E Karlson	Rapportförfattare Bo E Karlson	Dnr. 149/2011	Lst./Kommun dnr. 432-9öv-2011	Slutbesiktning utförd 2011 11 24
Fastighetsbeteckning/Populärnamn Blixten 7, Gamla residenset		Beslut enligt ☒ Lagen om kulturminnen m.m. ☐ Förordningen om bidrag till kulturmiljövård ☐ Plan- och bygglagen		
Län Jönköpings	Kommun Jönköping			
Stadsdel/Trakt Öster	Socken/Församling Kristine	Fastighetsägare/Adressuppgifter Bygginvest Att: Fredrik Erlandsson Kämpevägen 31 553 02 Jönköping		
Ekonomisk karta Jönköping 7E 1a 1993.	Koordinat x	Koordinat y		

2. BAKGRUND (bakgrundsbeskrivning, historik)

Arbetet har omfattat utvärdig ommålning och kompletterande skyddsanordningar på Blixten 7.

Kv Blixten 7, Gamla länsresidenset, är skyddat som byggnadsminne sedan 1970. Fastigheten utgör en del av riksintresseområdet Centrala Öster. Området och fastigheten är beskrivna i Kulturminnesvårdsprogram för Jönköpings kommun, antagit av kommunfullmäktige 1988. Skyddsföreskrifterna för byggnadsminnet omfattar gatubyggnadens exteriör samt visst markområde.

Huvudbyggnaden uppfördes i mitten av 1790-talet och om- och tillbyggdes 1835-38. Den var länsresidens från 1820-talet till 1886, då nuvarande länsresidenset stod klart. Därefter var den kontors- och bostadsbyggnad. Mera omfattande upprustningar har ägt rum från 1970- till 1990-talet.

Gårdens historia

De äldre tomter som omfattas av denna gård var utlagda i stadsplanen på 1610-talet och bärlade förmodligen bebyggas på slutet av 1610-talet och på 1620-talet. De innehades av en rad ägare med olika yrkestillhörighet men främst hantverkare under 1600- talet och 1700-talets förra hälft. Under senare delen av 1700-talet ägdes gården av stadsbyggmästaren Lars Wickman och efter hand död 1787 av hans änka som 1793 sålde den till prosten S F Wibom.

Gårdsbyggnaderna brann ned vid stadsbranden 1790 och gården återuppbyggdes av prosten Wibom som använde den som sin bostad och kyrkoherdegård. När kyrkan inköpt en ny prästgård 1806 som ersättning för den som brann ned 1790 flyttade Wibom in i denna och sålde sin fastighet till hovrättsrådet L M Crusenstople fader till författaren och politikern C M Crusenstolpe. Därefter kan vi följa ägarna fram till vår tid. Lars Hierta hade utnämnts till landshövding över Jönköpings län 1815 och 1819 inköpte han gården för egna medel och brukade den som hyrd residensgård.

År 1825 inköptes gården av kronan till länsresidens och kanslibyggnad och var det fram till 1886 då det nuvarande residenset på Skolgatan vid Rådhusparken stod klart. Hierta innehade landshövdingetjänsten till 1835 och därefter tillträdde landshövding Carl Gabriel Bergensträhle som innehade tjänsten till 1855. Under åren 1835- 38 gjordes en stor till- och ombyggnad av gården under ledning av stadsbyggmästaren Anders Berndtsson. Huvudbyggnaden tillbyggdes mot öster och takfoten höjdes och en attikavåning tillkom.

År 1856 tillträdde Arvid Gustaf Faxe landshövdingetjänsten och innehade den till 1870 då Carl R Ekström tillträdde och han flyttade 1886 in i det nya residenset.

Från 1800-talets slut till på 1980-talet hade Jönköpings läns hushållningssällskap sina lokaler i fastigheten vilken de ägde under lång tid. Idag är gården främst en bostadsbyggnad men innehåller även kontorslokaler. På 1980-talet revs de gamla uthusbyggnaderna och det nuvarande stora bostadshuset mot Norra Strandgatan tillkom. Den äldre delen av fastigheten är sedan 1970 skyddat som byggnadsminne.

Gårdens byggnadshistoria är ingående redovisad av Bo E Karlson i: Bebyggelse i Jönköping 1612-1870, Offentliga institutioner, Småländska kulturbilder 1984, s 49-53, Jönköping 1984.

3. ÅTGÄRD

Period/år	Arkitekt/projektör	Entreprenör/Hantverkare	Byggherre
2011	Bygginvest	Bygginvest	Bygginvest
Berörd byggnadsdel	Tillstånd före renovering	Vidtagna åtgärder (med angivande av material, metoder, avvikelser från program)	
Fasader, tak	Behov av ommålning. Behov av förstärkt snörasskydd.	<i>Ommålning av fasader.</i> Byggnadens fasader har nu ommålats i den tidigare färgställningen som går tillbaka på äldre färgskikt. Byggnaden har i äldre tid varit målad med linoljefärg som brutits med jordpigment. Den vid ommålningen använda färgen är en oljefärg med nedan angivna kulörer. <i>Fasad mot gata och gränd.</i> Fasad: ljusgrå, NCS S 1500-N Fönsterfoder, omfattningar, taklist: mellangrå Fönster, båge, karm: grå NCS S0502-Y Portal, kolonner: se foder. Dörrar: Lasering mörkbrun. <i>Baksida mot gård.</i> Fasad: Röd, likt Falu rödfärg. Omfattningar, foder: NCS S3000N Fönster. Vit, bruten. <i>Arbeten på taket.</i> Taktäckningen med rött tvåkupigt taktegel har bytts ut till samma form och är tillverkat av Vittinge. Plåt. Svart kulör. Vid renoveringen har de tidigare gångplanen bytts ut mot nya i stål. Vidare har snörasskydd satts upp på samtliga takfall. En anpassning har eftersträfvats mot att placera stålskydden så att de inte blir alltför framträdande i förhållande till taklinjerna.	

4. KOMMENTARER (erfarenheter, kritisk granskning)

Slutbesiktning av utvändiga ommålningsarbeten och kompletterande skyddsanordningar på Blixten 7 gjordes den 24 november 2011. Vid besiktningen deltog; från fastighetsägaren, Bygginvest, Fredrik Erlandsson och Peter Sahlberg, från Länsstyrelsen, Kulturmiljöfunktionen, Bengt Ljung, från Jönköpings läns museum, antikvarisk medverkan, Bo E Karlson.

Länsmuseet anser att arbetena utförts i enlighet med länsstyrelsens tillsynsankvisningar och beslut för byggnadsminnet Blixten 7 och att resultatet är tillfredsställande ur antikvarisk synpunkt. Arbetet är väl utfört och har följts upp på plats vid flera tillfällen. Mot bakgrund av detta godkänns åtgärderna.

5. BYGGNADSHISTORISKA RÖN / HISTORISKA RÖN (nya upptäckter, datering, ev. kommande publikation)

Byggnaden har tidigare ommålats vid flera tillfällen och antikvarisk dokumentation utförts. Vid dessa tillfällen kunde de äldre färgskikten till en del dokumenteras. Vid den nu utförda ommålningen framkom ej några nya uppgifter som ifrågasätter tidigare analys av färgsättningens historia. På en del punkter kunde tidigare dokumentation förstärkas. Tidigare ommålningar har utförts med stor noggrannhet och de äldre färglagren har på stora ytor borttagits.

Dokumentationsmaterialet förvaras i Jönköpings läns museums arkiv

Datum: 2013 03 12

Underskrift: Bo E Karlson

FOTOBILAGA

Fasaden mot Ö Storgatan efter ommålningen 2011.

Fasaden före ommålningen. Foto omkring 2000.

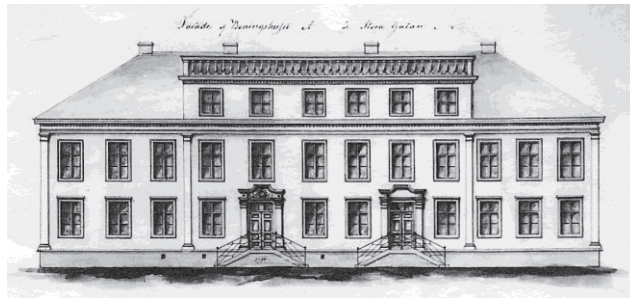
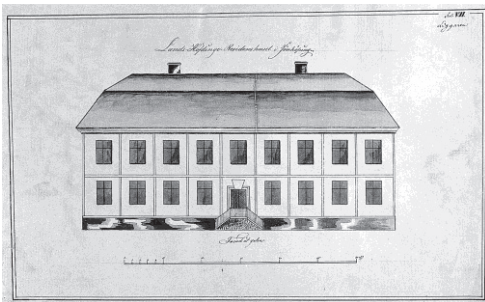
Gårdens Historia

Östra Storgatan mot öster med Gamla residenset på dess norra sida med flaggstång och attikavåning med balustrad. Foto troligen 1908.

Byggnaden mot Ö Storgatan under den tid då Hushållningssällskapet innehade gården vilket framgår av en skylt på den västra gaveln. Den dekorativa omfattningen till skylten och ett par fönsteröverstycken tillkom på 1890-talet efter ritningar av stadsarkitekten Fredrik Sundbärg. Foto 1910-tal.

Två ritningar till fasaden mot Ö. Storgatan. Den vänstra troligen en byggnadsritning från 1790-talet troligen utförd av stadsbyggmästraren P G Salvin för prosten Wibom. Den högra en byggnadsritning signerad 1850 som visar utseendet efter ombyggnaden 1835-38. Ritningar i Riksarkivet.

Byggnadsarbeten 2011

Byggnaden under byggnadsarbetena 2011.

Attikavåningens gavelsida och takfoten före ommålningen 2011.

Fasaden med locklistpanelen och attikavåningens fasad före ommålningen 2011.

Gårdssidan under omläggningen av taket och före ommålningen 2011.

Fasaddelar mot Rånterigränd före och under ommålningen 2011.

Omläggningen av taket. Foto mot väster med Kristine kyrka. Foto 2011.

Omläggningen av taket. Foto mot öster och foto av plåttäckt utbyggnad mot norr. Foto 2011.

Efter byggnadsarbeten 2011

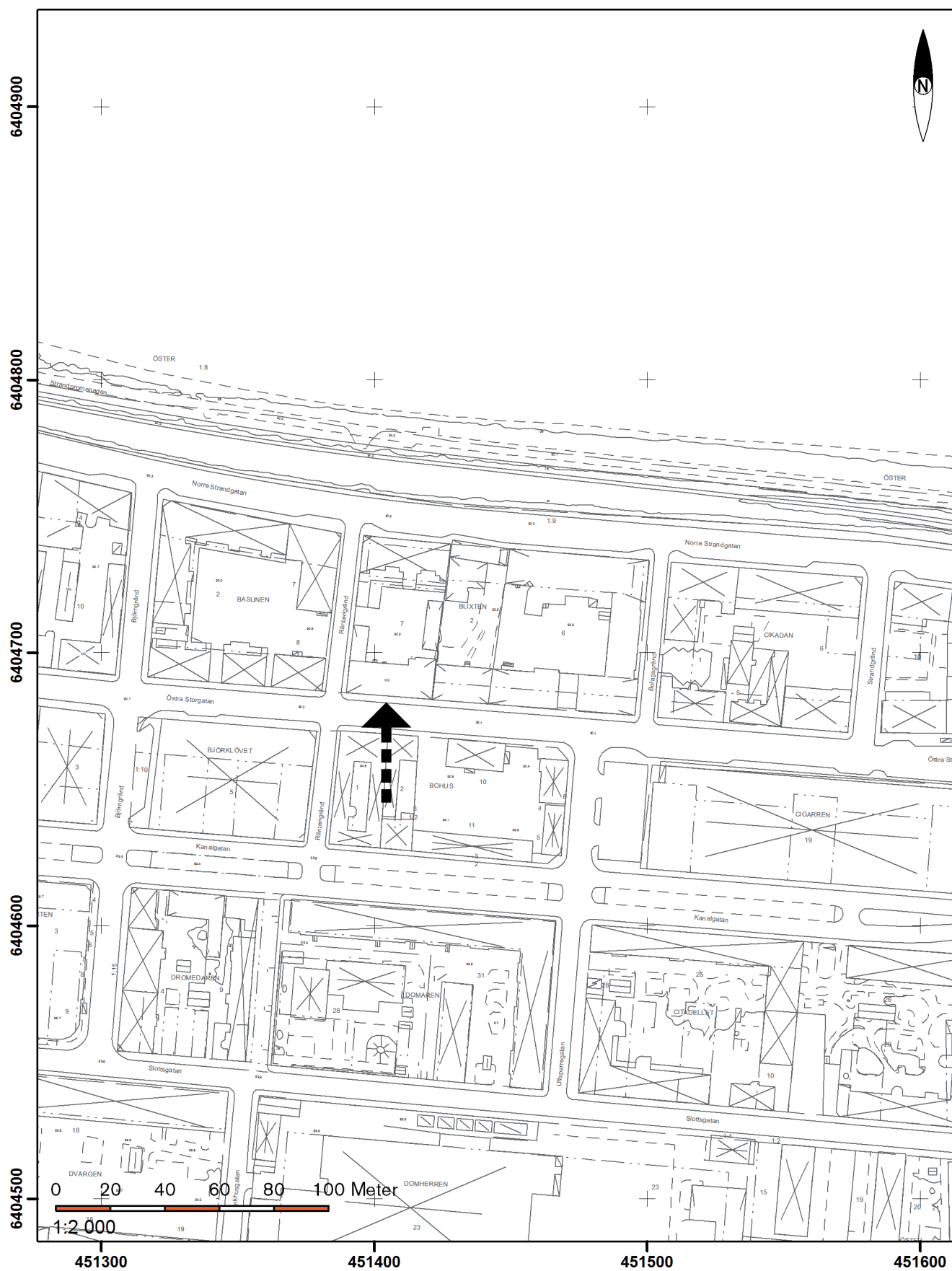

Fasaden mot Ö Storgatan efter ommålningen 2011.

Fasader mot gårdssidan efter ommålningen och takomläggningen 2011.

Utdrag ur primärkartan.

Byggnadsvårdsrapport 2013:17
JÖNKÖPINGS LÄNS MUSEUM